

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΧΗΜΕΙΑ 2024

ΘΕΜΑ Α

A1. β   **A2.** α   **A3.** α   **A4.** δ

A5. 1. Σ   2. Σ   3. Λ   4. Λ   5. Σ

ΘΕΜΑ Β

B1. α) $\cdot {}_{18}\text{X}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$ $\cdot {}_{19}\text{Y}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^1$

β) Χ: τομέας p, 3^η περίοδος, VIIIA (18) ομάδα

Ψ: τομέας s, 4^η περίοδος, IA (1) ομάδα

γ) ii) Τα στοιχεία $\Sigma_1, \Sigma_2, \Sigma_3, \Sigma_4$ έχουν διαδοχικούς ατομικούς αριθμούς. Κατά μήκος μιας περιόδου (από αριστερά προς τα δεξιά) αυξάνεται η E_{i1} . Προφανώς τα $\Sigma_1, \Sigma_2, \Sigma_3$ βρίσκονται στην ίδια περίοδο ($E_{i1}(\Sigma_1) < E_{i1}(\Sigma_2) < E_{i1}(\Sigma_3)$) με το Σ_3 να είναι ευγενές αέριο ($Z = 18$) ενώ το Σ_4 είναι το πρώτο αλκάλιο της επόμενης περιόδου εφόσον $E_{i1(4)} < E_{i1}(\Sigma_3)$.

Δηλαδή:

${}_{16}\Sigma_1: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4 \rightarrow$ 3^η περίοδος, VIA (16) ομάδα

${}_{17}\Sigma_2: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5 \rightarrow$ 3^η περίοδος, VIIA (17) ομάδα

${}_{18}\Sigma_3: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 \rightarrow$ 3^η περίοδος, VIIIA (18) ομάδα

${}_{19}\Sigma_4: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^1 \rightarrow$ 4^η περίοδος, IA (1) ομάδα

B2. α) Όταν στο μπλε χρώματος $\text{CoCl}_{2(s)}$, στο οποίο έχει αποκατασταθεί ισορροπία, προστεθεί $\text{H}_2\text{O}_{(g)}$ (υγρασία): $[\text{H}_2\text{O}_{(g)}] \uparrow$ οπότε η Χ.Ι μετατοπίζεται προς τα εκεί όπου θέλουμε $[\text{H}_2\text{O}_{(g)}] \downarrow$ (αντιδρών), δηλαδή προς τα δεξιά $\Rightarrow$ αλλάζει το χρώμα από μπλε σε ροδόχρωμο. Έτσι, ανιχνεύεται η υγρασία.

β) Με $\theta \uparrow$ το χρώμα γίνεται μπλε δηλαδή η Χ.Ι μετατοπίζεται προς τα αριστερά, όπου ευνοείται η ενδόθερμη (Αρχή Le Chatelier) $\Rightarrow$ η προς τα δεξιά αντίδραση είναι εξώθερμη ($\Delta H < 0$).

B3. α) ${}_3\text{Li}: 1s^2 2s^1$ (μέταλλο: έχει τάση να αποβάλλει 1 ηλεκτρόνιο)

${}_1\text{H}: 1s^1$ (αμέταλλο: έχει τάση να προσλάβει 1 ηλεκτρόνιο)

Συνεπώς η ένωση LiH είναι ετεροπολική ένωση. Τα ιόντα Li^+ , H^- έλκονται με ισχυρές δυνάμεις (πρόκειται για στερεά σώματα, δημιουργούνται κρυσταλλικά πλέγματα) με αποτέλεσμα να εμφανίζουν υψηλά σημεία ζέσης.

β) HF : διασποράς, διπόλου-διπόλου, δεσμός H

HBr , HCl : διασποράς, διπόλου-διπόλου

(όσο αυξάνεται η ισχύς των διαμοριακών δυνάμεων τόσο αυξάνεται το $\Sigma.Z$)

Ισχύει: διπόλου-διπόλου < δεσμός H (ως προς ισχύ διαμοριακών) $\Rightarrow$

$\Rightarrow \Sigma.Z (\text{HBr}, \text{HCl}) < \Sigma.Z(\text{HF})$

γ) Όσο αυξάνεται το M_r των μορίων που εμφανίζουν διαμοριακές διασποράς, διπόλου-διπόλου, τόσο αυξάνεται και η ισχύς των διαμοριακών (υπερισχύουν οι δυνάμεις διασποράς). Συνεπώς:

$M_r(\text{HBr}) > M_r (\text{HCl}) \Rightarrow \text{HBr} > \text{HCl}$ (ως προς την ισχύ) $\Rightarrow \Sigma.Z (\text{HBr}) > \Sigma.Z(\text{HCl})$.

B4. Είναι $T_1 > T_2$: η αύξηση της θερμοκρασίας αυξάνει την κινητικότητα των μορίων άρα και το ποσοστό των μορίων με $K \geq E_a$ (εμβαδό που περικλείεται από την κατανομή, τον οριζόντιο άξονα και την κατακόρυφο στην E_a) που δίνουν αποτελεσματικές συγκρούσεις.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. α) (A) $\text{C}_n\text{H}_{2n}\text{O}$ (B) $\text{C}_n\text{H}_{2n+1}\text{OH}$ (Γ) $\text{C}_n\text{H}_{2n+1}\text{Cl}$ (Δ) $\text{C}_n\text{H}_{2n+1}\text{MgCl}$ (E) $\text{C}_{2n}\text{H}_{4n+1}\text{OH}$

Η (E) δίνει αλογονοφορμική και συνεπώς είναι i) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$ ή ii) $\text{CH}_3\text{-CH}(\text{OH})-\text{R}$

Σε κάθε περίπτωση: το grignard και η καρβονυλική (A) έχουν το ίδιο πλήθος ατόμων C. Η αλκοόλη (E) οξειδώνεται προς το οξύ (Θ) οπότε είναι 1° αλκοόλη $\Rightarrow$

$\Rightarrow$ i) (A) $\text{CH}_2=\text{O}$ και (Δ) CH_3MgCl .

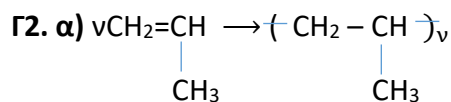
(B) CH_3OH (Γ) CH_3Cl (E) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$

(Λ) CHBr_3 (M) HCOOK (ή αντίστροφα)

(Θ) CH_3COOH (K) CH_3COONa (Z) $\text{CH}_2=\text{CH}_2$

β) Το αντιδραστήριο grignard (Δ) αντιδρά με το νερό (λειτουργεί ως βάση κατά Bronsted-Lowry) και σχηματίζεται αλκάνιο. Ουσιαστικά το grignard καταστρέφεται σε περιβάλλον με υγρασία (νερό): $\text{CH}_3\text{MgCl} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CH}_4 + \text{Mg}(\text{OH})\text{Cl}$

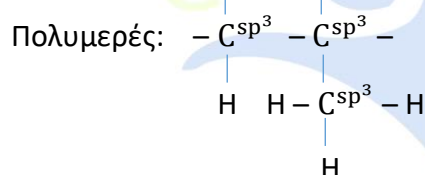
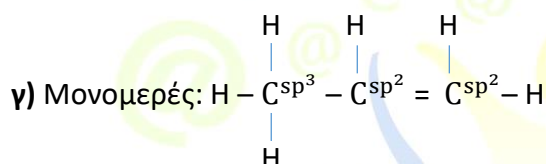
Για το λόγο αυτό χρησιμοποιούμε απόλυτο (άνυδρο) αιθέρα.

$$1\text{mol} \qquad \frac{1}{\text{v}}\text{mol}$$

$$\beta) \Pi = CRT \Rightarrow C = \frac{\Pi}{RT} \Rightarrow C = \frac{0,0246}{0,082 \cdot 300} = 10^{-3}\text{M} \Rightarrow \frac{n_{\text{πολ.}}}{V} = 10^{-3}\text{M} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{n_{\text{πολ.}}}{1\text{L}} = 10^{-3}\text{M} \Rightarrow n_{\text{πολ.}} = 10^{-3}\text{mol} \Rightarrow \frac{1}{\text{v}} = 10^{-3} \Rightarrow \text{v} = 1000.$$

Τα άτομα άνθρακα που συμμετέχουν σε διπλό δεσμό εμφανίζουν υβριδισμό sp^2 (σχηματίζουν 3σ δεσμούς), ενώ τα άτομα άνθρακα που συμμετέχουν σε απλούς δεσμούς μόνο, εμφανίζουν sp^3 υβριδισμό (σχηματίζουν 4σ δεσμούς).

Γ3. α) $U = k[\Psi]^2$ (1) Νόμος Ταχύτητας (παραλείπουμε το στερεό X)

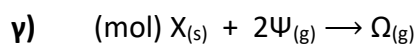
	(mol)	$\text{X}_{(\text{s})}$	$+ 2\Psi_{(\text{g})}$	$\rightarrow \Omega_{(\text{g})}$
αρχ.	ω	0,6	-	
αντ./παρ.	-ψ	-2ψ	+ψ	
t_1	ω-ψ	0,6-2ψ	ψ	

$$\cdot t_1: n_{\Omega} = 0,1\text{mol} \Rightarrow \psi = 0,1\text{mol}$$

$$\cdot (1) \xrightarrow{t=t_1} U_1 = k[\Psi]_{t_1}^2 = 10^{-3} \frac{1}{\text{M} \cdot \text{sec}} \left(\frac{0,6-2\psi}{2} \right)^2 \text{M}^2 = 10^{-3} \frac{\text{M}}{\text{sec}} \left(\frac{0,6-0,2}{2} \right)^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 4 \cdot 10^{-5} \frac{\text{M}}{\text{sec}}.$$

$$\beta) U_1 = \frac{U_{\Psi(t_1)}}{2} \Rightarrow U_{\Psi(t_1)} = 2U_1 = 8 \cdot 10^{-5} \frac{\text{M}}{\text{sec}}.$$

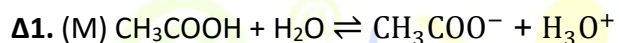

αρχ.	ω	0,6	-
αντ./παρ.	-ω	-2ω	+ω
t ₂	-	0,6-2ω	ω

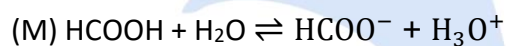
$$\cdot t_2: n_{\alpha\epsilon\rho.} = 0,4\text{mol} \Rightarrow (0,6-2\omega) + \omega = 0,4 \Rightarrow \omega = 0,2 \text{ mol}.$$

$$\cdot t_2: n_X = 0\text{mol}, \quad n_{\Psi} = 0,6-2\omega = 0,6 - 0,4 = 0,2\text{mol}, \quad n_{\Omega} = \omega = 0,2\text{mol}$$

ΘΕΜΑ Δ

$$\cdot K_{a(\text{CH}_3\text{COOH})} = \frac{x(x+y)}{1-x} \approx x(x+y) \Rightarrow x(x+y) = 10^{-5} \quad (1)$$

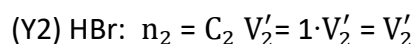
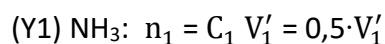
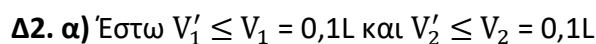

$$\cdot K_{a(\text{HCOOH})} = \frac{y(x+y)}{0,8-y} \approx \frac{y(x+y)}{0,8} \Rightarrow y(x+y) = 0,8 \cdot 10^{-4} = 8 \cdot 10^{-5} \quad (2)$$

$$(1) + (2): x(x+y) + y(x+y) = 10^{-5} + 8 \cdot 10^{-5} = 9 \cdot 10^{-5} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (x+y)^2 = 9 \cdot 10^{-5} \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = x+y = 3 \cdot 10^{-2,5} \text{M}.$$

(ισχύουν οι γνωστές προσεγγίσεις)

Προφανώς περισσεύει NH_3 (ασθενής βάση) ώστε με το άλας NH_4Cl που θα παραχθεί (περιέχει το συζυγές οξύ της) να προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα.

αρχ.	V'_2	$0,5 \cdot V'_1$	-
αντ./παρ.	$-V'_2$	$-V'_2$	$+V'_2$
τελ.	-	$0,5 \cdot V'_1 - V'_2$	V'_2

$$(\text{Υ3}) \quad [\text{NH}_3] = \frac{0,5 \cdot V'_1 - V'_2}{V'_1 + V'_2} = C_{\beta\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma}, \quad [\text{NH}_4\text{Cl}] = [\text{NH}_4^+] = \frac{V'_2}{V'_1 + V'_2} = C_{\text{o}\xi\acute{\epsilon}\omicron\varsigma}$$

$$\text{Θεωρούμε ότι ισχύουν οι συνθήκες: } \frac{K\alpha_{(\text{NH}_4^+)}}{C_{\text{o}\xi\acute{\epsilon}\omicron\varsigma}} \leq 10^{-2}, \quad \frac{Kb_{(\text{NH}_3)}}{C_{\beta\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma}} \leq 10^{-2}$$

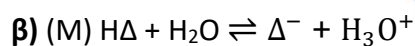
$$(\text{pH} = 9 \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-9}\text{M}, \quad K\alpha_{(\text{NH}_4^+)} = \frac{Kw}{Kb_{(\text{NH}_3)}} = \frac{10^{-14}}{10^{-5}} = 10^{-9})$$

$$\cdot \text{Henderson: } [\text{H}_3\text{O}^+] = K\alpha_{(\text{NH}_4^+)} \cdot \frac{C_{\text{o}\xi\acute{\epsilon}\omicron\varsigma}}{C_{\beta\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma}} \Rightarrow 10^{-9} = 10^{-9} \cdot \frac{\frac{V'_2}{V'_1 + V'_2}}{\frac{0,5 \cdot V'_1 - V'_2}{V'_1 + V'_2}} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 1 = \frac{V'_2}{0,5 \cdot V'_1 - V'_2} \Rightarrow 0,5 \cdot V'_1 - V'_2 = V'_2 \Rightarrow V'_1 = 4V'_2 \quad (1)$$

$$\cdot V'_1 > V'_2 \Rightarrow V'_1 = V_1 = 0,1\text{L}, \text{ οπότε } (1) \Rightarrow V'_2 = \frac{V'_1}{4} = \frac{0,1}{4} = 0,025\text{L} \quad (\text{δεκτό})$$

$$\text{Τελικά: } V_{\text{max}} = V'_1 + V'_2 = 0,1\text{L} + 0,025\text{L} = 0,125\text{L} \text{ ή } 125\text{mL}$$

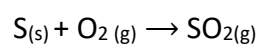
$$\cdot K\alpha_{\text{H}\Delta} = \frac{[\Delta^-][\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{ολ.}}}{[\text{H}\Delta]} \Rightarrow \frac{[\Delta^-]}{[\text{H}\Delta]} = \frac{K\alpha_{\text{H}\Delta}}{[\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{ολ.}}} \Rightarrow \frac{10^{-9}}{10^{-9}} = 1 \Rightarrow [\Delta^-] = [\text{H}\Delta] \quad (2)$$

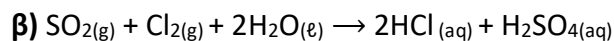
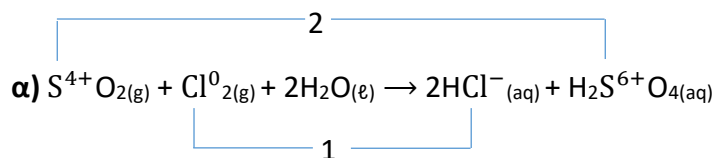
$$([\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{ολ.}} = [\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{Υ3}} + [\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{H}\Delta} \approx [\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{Υ3}} = 10^{-9}\text{M})$$

0

$$\cdot \alpha_{\text{H}\Delta} = \frac{x}{C_{\text{H}\Delta}} = \frac{[\Delta^-]}{[\text{H}\Delta] + [\Delta^-]} \xrightarrow{(2)} \alpha_{\text{H}\Delta} = \frac{[\Delta^-]}{2[\Delta^-]} = \frac{1}{2} = 0,5.$$

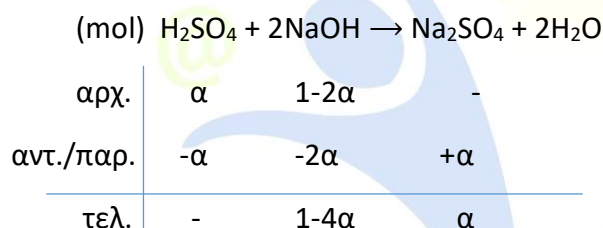
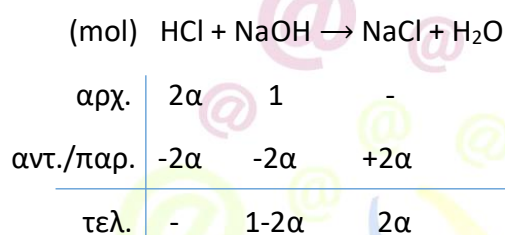
Δ3. Έστω α mol καθαρού S περιέχονται στα 10gr δείγματος.

$\alpha \text{ mol}$
 $2\alpha \text{ mol}$
 $\alpha \text{ mol}$

Η βάση NaOH ($n = CV = 0,5 \cdot 2 = 1\text{mol}$) θα αντιδράσει πρώτα με το ισχυρό οξύ HCl (θα εξουδετερωθεί πλήρως) και στη συνέχεια θα αντιδράσει με το ασθενές οξύ H_2SO_4 (θα εξουδετερωθεί πλήρως).

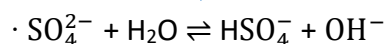
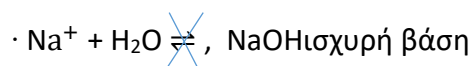
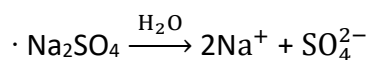
Συνολικά η ποσότητα της βάσης θα αντιδράσει πλήρως: $1 - 4\alpha = 0 \Rightarrow \alpha = 0,25\text{mol}$.

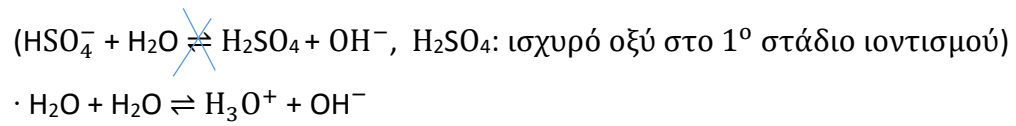
$$m_{\text{καθαρού S}} = \alpha \cdot \text{Ar}_\text{S} = 0,25 \cdot 32 = 8\text{gr}$$

Σε 10gr δείγματος S περιέχονται 8gr καθαρού S

Σε 100gr δείγματος S περιέχονται $x = 80\text{gr}$ καθαρού S $\rightarrow 80\%w/w$ καθαρότητα.

γ) Στο τελικό διάλυμα περιέχονται οι ουσίες: NaCl, Na_2SO_4 . Το άλας NaCl δεν επηρεάζει το pH του τελικού διαλύματος αφού τα ιόντα του Na^+ , Cl^- προέρχονται αντίστοιχα από ισχυρή βάση NaOH και ισχυρό οξύ HCl (δεν αντιδρούν με H_2O).

$$x \text{ M} \quad x \text{ M}$$

Προφανώς $[\text{OH}^-]_{\text{ολ}} > [\text{H}_3\text{O}^+]_{\text{H}_2\text{O}} \Rightarrow \text{βασικό διάλυμα (pH} > 7: 25^\circ \text{C)}$

